

Nuuk, den 16. januar 2024
Brev nr. D24-707
Sagsnr. S23-413

GEs bemærkninger til ændring af erhvervsuddannelse

Grønlands Erhverv har følgende bemærkninger til lovforslaget og baggrundsmaterialet til lovforslaget i det omfang departementet har givet adgang til det. Efter begæring af 29. december 2023 om aktindsigt i Deloitte's undersøgelse har Grønlands Erhverv modtaget undersøgelsen den 15. januar 2024. Tre dage før høringsfristen udløb, hvilket gør det vanskeligt, at sætte sig grundigt ind i den og anvende den i høringsvaret.

Grønlands Erhverv har kun haft adgang til Implement evaluering af erhvervsuddannelsesloven og det fremsendte lovforslag. Det er kutyme at resultatet af eksterne evalueringer, gives anbefalinger til at håndtere de "findings" som evalueringen har. Grønlands Erhverv efterlyser derfor anbefalinger, som ville have været at naturligt led i Implements evaluering.

Vedrørende de økonomiske forhold på brancheskolerne

Det kan være vanskeligt for bestyrelserne at styre og styrke økonomien på skolerne, når departementet fremsender tillægsbevilling til Finansudvalget med henblik på at få godkendt, at en skole fratages 3 mio. kr., uden der har været dialog med bestyrelsen eller forstanderen herom.

Udviklingen af uddannelser har heller ikke været let, da departementet end ikke har kunnet sikre, at udgiftsneutrale tiltag på finansloven kommer igennem, så der kan udvikles nye uddannelser inden for den samme ramme.

Endvidere er der skoler, der får nye kollegier, hvilket er meget fint, men departementet har igennem flere år ikke sikret, at der også bevilges driftsmidler til de nye kollegier.

Departementet har ikke sørget for pris- og lønfremskrivninger på taxametrene de sidste 5-10 år. FL 2023 undtaget, men det skete så ikke igen i FL 2024, trods flere henvendelser herom fra Grønlands Brancheskoler efter offentliggørelsen af FFL 2024.

Organisation og bestyrelse

Det fremgår af Implements rapport, at *alle* skolerne har en strategi. De 5 af skolerne arbejder strategisk med deres strategi. De 2 sidste arbejder ikke så strategisk med deres strategi, ifølge rapporten.

Resultatkontrakter bliver ikke brugt til dialog med departementet, departementet har oplyst ikke at have ressourcer hertil.

Der har i de senere år været udfordringer i forhold til resultatkontrakterne, først har departementet meddelt, at skolerne ikke skulle aflevere resultatkontrakter, derefter har skolerne fået skæld ud over, at de ikke er afleveret. Nu her i 2023 og 24 har visse skoler afleveret og rykket flere gange uden held for at få dialog om resultatkontrakterne. Departementet oplyser i den forbindelse, at der er andre tværfaglige forhold, der er vigtigere end samtale med brancheskolerne om deres resultatkontrakt. Det er netop i resultatkontrakten, hvor bestyrelsernes strategiske indsatsområder for at fremme og udvikle skolerne fremgår.

Den store udskiftning i departementet har også betydet, at bestyrelserne og skolerne starter forfra ved hvert møde med departementet. Både i forhold til de strategiske mål og i forhold til en generel udvikling af uddannelserne og organiseringen af skolerne.

Der er behov for mere fleksibilitet i forhold til udpegningen af bestyrelsesmedlemmer. Der kan være behov for at bestyrelsen kan selvsupplere sig og at dette kan ske, når behovet er der, og ikke kun én gang i en bestyrelsesperiode.

Grønlands Erhverv er helt enig i at den uddannelsesmæssige styring skal tage udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov og ikke det politiske niveau ønsker, som departementet har udtrykt i Implements rapport side 16. Men bestyrelserne kan have behov for en overordnet national uddannelsespolitik. Holdbarheds- og vækstplaner fremkommer med nogle nationale uddannelsespolitiske målsætninger om specielt ungemålgruppen, hvilket brancheskolerne har taget til sig og vil arbejde med i det omfang, der er bevilling hertil.

Arbejdsmarked og praktikpladser

Antallet af godkendte praktikpladser er øget i de seneste tre år.

Antallet af aktive lærlinge er faldet, men der er også fald på aktive studerende på GUX. Det kan måske skyldes de faldende ungdomsårgange.

Aktive studerende i uddannelse, 2003-2022 efter uddannelsesniveau, land og tid						
		2013	2019	2020	2021	2022
Gymnasial uddannelse	Skoler i Grønland	1211	1035	1070	1067	1064
Erhvervsuddannelse	Skoler i Grønland	1172	1011	1070	972	962

Aktive opgøres pr. 31/12.

(Kilde: Statistikbanken)

https://bank.stat.gl/pxweb/da/Greenland/Greenland__UD__UD60__UD6010/UDXISC11B.PX/table/tableViewLayout1/?rxid=UDXISC11A03-01-2024+12%3a08%3a02

Dette skal sammenholdes med, at antal optagne elever på KTI og GBS er gået fra 568 til 769 i perioden fra 2011 – 2022, jf. tal fra departementet s. 11 i Implements rapport. Antallet af praktikpladser på KTI og GBS er steget fra 835 til 1029 fra 2020 til 2022 og antallet af aktive praktikpladser er steget fra 515 til 601 i samme periode, jf. s. 31 i Implements rapport.

Brancheskoler har bedt om at få etableret praktikpladscentre på alle skolerne, men det er ikke realiseret endnu grundet manglende finansiering.

Dette er medtaget i det fremsendte lovforslag, men sandsynligvis uden nogen virkning, da departementet ikke i lovforslaget har medtaget nogen økonomiske konsekvenser af centrene. Hvis et praktikpladscenter skal have virkning, skal hver skole mindst have en person ansat og nogle skoler mindst 2. Derudover skal der afsættes midler til rejse og opholdsudgifter, så de kan komme rundt i landet og alle tale med lærepladserne for derved at sikre, at der er flere lærlinge, der kommer i gang.

Det er ikke korrekt, når der står i lovforslaget at bestyrelserne ikke har haft betydning for skolernes udvikling og sammenhængen mellem uddannelserne og erhvervsudviklingen.

Bestyrelserne har blandt andet bidraget til:

- Vigtig adgang til aftagerne af de enkelte skolers elever
- Vigtig kilde til viden om aftagernes behov for nutidig og fremtidig kvalifikation. Ny viden og nye metoder og redskaber.
- Systematisk samarbejde mellem skoler og praktiksted giver mulighed for at virksomhederne kan bringe deres viden i spil.

Kvalitetssikring og Tilsyn

Forstander, uddannelseschef og bestyrelsen er involveret i valget af den enkelte skoles kvalitetssikringssystem.

Der er ingen lovgivningsmæssige retningslinjer for kvalitetssikring, selvom arbejdet med dette har stået på igennem flere år med departementet som mødeleder, hvilket gør at den enkelte skole udvikler deres egen måde at sikre kvaliteten af uddannelserne. Der bør laves en lovgivning om kvalitetssikring, hvis der ønskes en mere ensartet tilgang hertil.

Tilsynsforpligtigelsen med overholdelse af lovgivning herunder uddannelsernes kvalitet og økonomi ligger hos Naalakkersuisut. Der anvendes ikke bestemte tilsynsmodeller, ligesom departementets tilsyn er sporadisk i forhold til den økonomiske opfølgning og ikke eksisterende i forhold til den uddannelsesmæssige kvalitet.

Grønlands Erhverv er helt enig i, at Departementets manglende tilsyn ikke fratager bestyrelserne deres ansvar og understreger vigtigheden af *samspillet* mellem bestyrelser og Departement i at sikre kvaliteten.

Generelt er det et oplevet problem, at Departementet ikke har ønsket en saglig dialog med brancheskolerne og deres bestyrelser om rapporten fra Implement.

Det har i de seneste år været en udfordring at være bestyrelse for skolerne, da departementet ikke har forståelse for det at have bestyrelser på skolerne og inddrage skolerne og bestyrelserne i de udviklingsopgaver departementet iværksætter.

Politisk bør der - i stedet for at fjerne bestyrelserne, arbejdes på at gøre brancheskolerne til selvejende institutioner, så de kommer længere væk fra det politiske system og får mere selvstændighed og mere ansvar.

Alternativet hertil er at lovforslaget ikke bliver fremmet, men at der i stedet for gennemføres et seminar hvor alle involverede parter inddrages til at bidrage til kvalificerede konklusionerne på baggrund af Implements rapport og Deloittes undersøgelse af de økonomiske forhold

Grønlands Erhverv mener ikke, at argumentationen for at afskaffe bestyrelser bunder i faktiske forhold eller løser et skitseret problem, herunder skaber besparelser, som det er oplyst. Vi vil derfor anbefale, at man i stedet styrker den eksisterende struktur med ovenstående forslag, frem for at fjerne ryggraden i den.

Med venlig hilsen

Karsten Lyberth-Klausen | Grønlands Erhverv